

schepen een afzetgebied vond; naast ambachtslieden als timmerman, rietdekker en smid, de steenbakker, de mandemaker, de lijndraaier, de scheepmaker, de zeilmaker, de pottbakker, tevens taander van het scheepswant; eindelijk naast den riviervisscher, die in 1341 ter wille van de scheepvaart zijn in de rivier uitgespannen netten moest opruimen, de haringreeder-koopman. En met dezen laatste, wiens waar, na de toepassing van het kaken als middel tot verduurzaming, zich in het bijzonder leende tot uitvoerartikel, is dan naast den mersnier, den kleinhandelaar, wel niet de machtige importeur-exporteur der Hanzesteden gekomen, maar toch de groothandelaar, de coman, en in zijn gevolg de makeelaar¹⁾, de kuiper, de zoutzieder²⁾ en de zeescheepsbouwer.

Verder waren er dan nog zij die zich met het boerenbedrijf geneerden.

Want al was Rotterdam dan geen agrarisch centrum van een beteekenis als Delft – toch waren er niet onbelangrijke landbouwneringen van poorters, die, zooals een der oudste bepalingen in het keurboek dit uitdrukte, hun „bouwinge buten” hielden, doch die verplicht waren, op verbeurte van hun poortrecht, zèlf binnen de veste te wonen of althans hun vrouw met haar boden en zelfs met het meerendeel van hun bezit, dit in verhouding tot hun grondbezit buiten de poort, daarbinnen te hebben. Terwille van dit landbouwbedrijf was dan ook in het keurboek op den regel, dat ieder poorter „binnen” moest wonen, de uitzondering toegestaan „uutghezeit zes weken lenten ende zes weken Oest (oogst-tijd) zonder arghelist”.

Toch zouden de gezinnen van al deze toongevende kringen met elkaar nog niet kunnen bevolken de stad zooals wij die kennen in de 2e helft van de veertiende en het begin van de vijftiende eeuw, zelfs in aanmerking genomen de nog weinig intensieve bebouwing en de groote oppervlakten welke ook hier, zij het dan niet in zoodanige mate als b.v. in Utrecht, de kloosters innamen. De aanvulling kwam van de gezellen, de werklieden. En wel niet in de eerste plaats, zooals in Leiden, van de fabrieksarbeiders, al waren ook hier ter stede al

1) Oudste keurboek par. 99.

2) Bijlagen Kroniek n°. 108 Ghisebrecht Sausemaker.